

# Voor een vitaal Gooise Meren

*Actieplan leefbaarheid 2021-2022*





### Kerngegevens

Projectleider: Gert-Jan Vreeke  
Afdeling: Strategie en controle  
Datum: 21 juli 2020

Planstatus: concept  
Opdrachtgever: College van B&W

## Inhoudsopgave

<b>1</b>	<b>Inleiding</b>	<b>5</b>
1.1	'Leefbaarheid' is een speerpunt van het college.	5
1.2	Het begrip Leefbaarheid	6
1.3	Doelen van dit actieplan Leefbaarheid	6
1.4	Leeswijzer	7
<b>2</b>	<b>Actielijn Meten is weten</b>	<b>10</b>
2.1	Waarom een actielijn meten is weten?	10
2.2	Wat willen we bereiken met de actielijn meten is weten?	10
2.3	Hoe gaan we meer weten door te meten?	10
2.4	Acties Meten is weten	11
<b>3</b>	<b>Actielijn Vitale wijken</b>	<b>13</b>
3.1	Waarom een actielijn vitale wijken?	13
3.2	Wat willen we bereiken met de actielijn vitale wijken?	13
3.3	Hoe gaan we werken aan vitale wijken ?	13
3.4	Acties vitale wijken	14
3.4.1	Wijkagenda	14
3.4.2	Kleine acties voor vitale wijken	14
<b>4</b>	<b>Actielijn Leefbare Gemeente</b>	<b>15</b>
4.1	Waarom een actielijn leefbare gemeente?	15
4.2	Wat willen we bereiken met de actielijn leefbare gemeente?	15
4.3	Hoe gaan we werken aan een leefbare gemeente?	16
4.3.1	In 3 stappen leefbaarheid in beeld krijgen en houden	16
4.3.2	In 3 stappen focus op leefbaarheid via 7 thema's	16
4.4	Acties leefbare gemeente	16
4.4.1	Acties 'Leefbaarheid in beeld krijgen en houden'	16
4.4.2	Acties Leefbaarheid'	17
4.4.3	Thema 1: Schone (en gezonde) leefomgeving	19
4.4.4	Thema 2: Schiphol	21
4.4.5	Thema 3: Verkeer en parkeren	22
4.4.6	Thema 4: Groen en biodiversiteit	23
4.4.7	Thema 5: Geluid rijkswegen A1 /A6	25
4.4.8	Thema 6: Nieuwe ontwikkelingen – biomassa-centrale, 5G net, hoogspanningsmasten	27
4.4.9	Thema 7: Geluid lokale wegen (EU-actieplan geluid)	28
<b>32</b>	<b>Achtergronden</b>	
32	Bijlage 1 Waar gaat leefbaarheid over	
32	Bijlage 2 Leefbaarheid en Civil society	
36	Bijlage 3 Over actielijn 1 'Meten is Weten'	
40	Bijlage 4 Over actielijn 2 'Vitale wijken'	
40	Bijlage 5 Over actielijn 3 'Leefbare gemeente'	
43	Bijlage 6 Resultaten onderzoek Movemtem (burgerpanel)	
45	Bijlage 7 Leefbaarheid in het coalitieakkoord	
47	Bijlage 8 Leefbaarheid in het college uitvoeringsprogramma 2019 – 2022	





# 1 Inleiding

## Leefbaarheid is een speerpunt

### 1.1 'Leefbaarheid' is een speerpunt van het college

Dit speerpunt wordt ingegeven door 2 overwegingen:

#### **Kwaliteit leefomgeving Gooise Meren staat onder druk**

Er zijn zorgen over de kwaliteit van de leefomgeving. Gooise Meren is een aantrekkelijke plek om te wonen en te leven. Ruim, groen, een hoog voorzieningenniveau en gunstige gelegen ten opzichte van Amsterdam, Utrecht, Amersfoort en Almere. Werk, goede opleidingen en wereldse culturele voorzieningen zijn daardoor binnen handbereik. Toch zorgt de nabijheid van deze steden om Gooise Meren ook voor een druk op de leefbaarheid. Er is grote verkeersdruk op de snelwegen A1 en A6. Op de lokale wegen en in de centra neemt het verkeer toe. Ook het spoor wordt allengs drukker. Het vliegverkeer boven onze gemeente wordt intensiever. De gevolgen voor de luchtkwaliteit, geluidsbelasting, de verkeersveiligheid en de parkeerdruk baren zorgen. Daarnaast is er ongerustheid over uiteenlopende recente ontwikkelingen in de leefomgeving: de komst van 5G, de mogelijk komst van een grootschalige biomassacentrale, de afname van biodiversiteit, houtrook, wateroverlast en hittestress.

#### **Veel inwoners willen werken aan de wijk**

De 2e – positieve – reden dat 'leefbaarheid' een speerpunt is: heel veel inwoners willen werken aan de vitaliteit van hun wijk. Dit gebeurt in wijkplatforms, stads- en dorpsraden, door vrijwillige inzet, en door inwoners en ondernemers met een breed scala aan initiatieven. Hier ligt nog wel een opgave. Aan initiatieven en plannen is geen gebrek, maar aan continuïteit, opvolging en verbreding ontbreekt het nogal eens. Dit heeft te maken met communicatie, organisatiekracht, middelen en tijd, maar ook met de samenwerking tussen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. In haar uitvoeringsprogramma stelt het college dat zij 'verbinden' als motto heeft. Dit nu is precies wat het college ambieert ten aanzien van leefbaarheid: verbinden van initiatieven, verbinden van gemeente en inwoners, verbinden van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.



## 1.2 Het begrip Leefbaarheid

[In dit actieplan gebruiken wij de volgende definitie van leefbaarheid](#)

*Leefbaarheid is de mate waarin de omgeving aansluit bij de eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld.*

Deze definitie geeft niet alleen goed weer wat we algemeen gesproken over leefbaarheid verstaan, de definitie sluit goed aan bij het doel wat we met dit begrip voor ogen hebben: handvatten verkrijgen voor het verbeteren van de woon- en leefomgeving. Leefbaarheid gaat over een breed scala van onderwerpen. Onderstaand een overzicht met de onderwerpen die met dit begrip worden geadresseerd.

Onderwerpen van Leefbaarheid	Functies
De gebouwde fysieke omgeving: wegen, straten, verkeer, straatmeubilair, huizen, gebouwen	Wonen, Mobiliteit, Veiligheid
De natuurlijke omgeving: water en groen	Ontspanning, Gezondheid, Biodiversiteit
De voorzieningen: winkels, zorg, sport, ontmoetingsmogelijkheden, horeca, uitgaansgelegenheden, parkeren, openbaar vervoer	Zorg, Ontspanning, Mobiliteit, Booschappen, Lokale economie
De sociale omgeving: burenccontacten, platforms, verenigingen, sociale cohesie	Contacten, Goede relaties
Milieu: geluid, stank, luchtkwaliteit, bodemvervuiling, rommel	Gezondheid, Veiligheid

## 1.3 Doelen van dit actieplan Leefbaarheid

Met het actieplan leefbaarheid willen we 3 doelen realiseren:

### 1. Meten is weten

We willen de vele beschikbare data beter benutten bij het maken van plannen. Wat we weten over de leefbaarheid van onze gemeenten en onze wijken is de basis om met inwoners op wijk- en gemeenteniveau opgaven te formuleren en hier (samen) aan te werken.

### 2. Vitale wijken

We willen bijdragen aan een vitale gemeente door met inwoners plannen voor hun wijk te maken en uit te voeren. Het werken aan een vitale wijken vraagt niet om een gemeente die ingaat op wensen van inwoners, maar om inwoners die zich samen inzetten voor hun wijk. Leefbaarheid en doe-democratie (het organiseren van belangenbehartiging en tegelijk werken actieve inzet voor de wijk) gaan samen.

### 3. Leefbare gemeente

Wij maken met inwoners werk van de als meest prangend ervaren leefbaarheidsthema's. Deze leefbaarheidsthema's spelen in diverse wijken. We streven ernaar deze zoveel mogelijk op wijkniveau op te pakken in het kader van wijkagenda's.

*Het motto van het actieplan is al met al: 'vitalisering door verbinding'.*

## 1.4 Leeswijzer

De 3 doelen zijn uitgewerkt in een actieplan met 3 actielijnen.

Het actieplan bevat per actielijn een beschrijving van het :

1. Waarom (Wat houdt de actielijn in en waarom is hiervoor gekozen?)
2. Waartoe (Wat willen we bereiken met de actielijn?)
3. Hoe (Welke werkwijze volgen we hierbij?)
4. Wat (Welke concrete acties gaan we uitvoeren?).

Het plan bevat voorts achtergrondinformatie die als bijlagen aan het plan zijn toegevoegd:

- Bijlage 1: Hoe kijken we naar 'Leefbaarheid'. [[link naar bijlage 1 Waar gaat leefbaarheid over?](#)]
- Bijlage 2: Leefbaarheid en de civil society [[Link naar bijlage 2 Leefbaarheid en civil society](#)]
- Bijlage 3: Toelichting op actielijn 1 'Meten is weten': de methode en wat we tot nu toe al gedaan hebben. [[link naar bijlage 3 Over Actielijn meten is weten](#)]
- Bijlage 4: Toelichting op actielijn 2 'Vitale wijken': over het belang van een 'civil society'. [[link naar bijlage 4 Over Actielijn 2 Vitale wijken](#)]
- Bijlage 5: Toelichting op actielijn 3 'Leefbare gemeente': over de onderwerpen en thema's van leefbaarheid. [[link naar bijlage 5 Over actielijn 3 Leefbare gemeente](#)]
- Bijlage 6: Resultaten van het burgerpanelonderzoek 'leefbare gemeente' door Moventem in 2019. [[link naar bijlage 6 Resultaten onderzoek Moventem 2019](#)]
- Bijlage 7: De paragraaf 'Leefbaarheid' uit het coalitieakkoord Gooise Meren 2019- 2022: Veilig, duurzaam, sociaal, veilig en vitaal [[link naar bijlage 7 Leefbaarheid in het coalitieakkoord](#)]
- Bijlage 8: Acties die betrekking hebben op 'leefbaarheid' in het college uitvoeringsprogramma 2019 – 2022' [[link naar bijlage 8 Acties Leefbaarheid in het college uitvoeringsprogramma 2019 – 2022](#)]

Het plan kan gelezen en begrepen worden zonder deze achtergrondinformatie. De toelichtingen geven de rationale van het plan en de diverse planonderdelen weer (met name in de bijlage 1 tot en met 5) . De geïnteresseerde lezer kan de achtergrondinformatie raadplegen door op de links te klikken.

*'Leefbaarheid' is voor het college van burgemeester en wethouders een speerpunt, want:*

- *We maken ons zorgen over de impact van de infrastructurele ontwikkelingen om ons heen en de gevolgen daarvan voor het milieu, gezondheid en leefbaarheid.*
- *We zien kansen om het onderwerp 'leefbaarheid' samen met enthousiaste groepen inwoners per buurt op te pakken, waarbij wij voor de gemeente een verbindende rol zien.*







## 2. Actielijn Meten is weten

### 2.1 Waarom een actielijn meten is weten?

'Meten is weten' is een hulpmiddel voor de andere doelen. We willen beschikken over goede informatie over de wijken en de leefbaarheid ervan.

'Meten is weten' betreft het systematisch verzamelen en toepassen van informatie over de gemeente en de wijken: hoe wordt leefbaarheid beleefd, hoe verhouden onze wijken zich tot leefbaarheidsnormen, waar liggen (mogelijke) opgaven van de wijk, welke groepen van inwoners zetten zich in voor de wijk, etc.

Met deze informatie kunnen zijn we in staat om de opgaven op het vlak van leefbaarheid scherper in beeld te krijgen en dienen we het gesprek tussen inwoners, maatschappelijke organisatie, ondernemers en gemeente.

### 2.2 Wat willen we bereiken met de actielijn meten is weten?

#### Netwerken in beeld

We hebben zicht op:

- de verschillende groepen van inwoners die in de wijk actief zijn en
- de mate waarin deze groepen onderling verbonden zijn: wie, wat en met wie.

#### Mogelijke opgaven inzichtelijk

We gebruiken data om een idee te vormen van de (mogelijke) opgaven in de gemeente en de wijken. Daarbij hanteren we data-analyses die zicht bieden op de specifieke kenmerken van de gemeente en de wijk en hoe deze afwijken van vergelijkbare wijken. En we hanteren analyses die zicht geven op de mate waarin de wijk/gemeente voldoet aan leefbaarheidsnormen.

#### Effectiviteit

We hebben zicht de effectiviteit van acties van inwoners, organisaties, ondernemers en gemeente.

### 2.3 Hoe gaan we meer weten door te meten?

#### We maken gebruik van hulpmiddelen:

- Het burgerpanel Gooise Meren spreekt: hoe beleven mensen de leefbaarheid. [\[link naar bijlage 6 Resultaten onderzoek Moventem 2019\]](#)
- Netwerkanalyse: wie zijn met wie actief in (de wijken van) Gooise Meren. [\[link naar bijlage 3 Over Actielijn Meten is Weten / Pilot netwerk- en data-analyse\]](#)
- Open data en onze eigen data.
- Leefbaarheidsnormen, zoals bijvoorbeeld gebruikt worden in de leefbaarheidsonderzoek (leefbaarheidseffecten rapportage). [\[Link naar.voetnoot.1.\]](#)

#### Met deze hulpmiddelen krijgen we zicht op:

- De bewoners, organisaties en ondernemers die actief zijn in de wijk en hun onderlinge relaties.
- De sociale, fysieke en natuurlijke kenmerken en bronnen van de wijk.
- Welke onderwerpen in vergelijking met andere wijken lager scoren/de mate waarin de wijk voldoet aan leefbaarheidsnormen.

## 2.4 Acties Meten is weten

### 1. Actie: Open data (en eigen data effectief kunnen) combineren.

---

Doel:	We zijn in staat om met open data en eigen data een beeld te vormen van de opgaven van de gemeente en de wijken hierbinnen
Uitvoering:	Kernteam Vitale wijken/team informatie beheer
Planning:	2021 – 2022
Kosten:	regulier

### 2. Actie: De kwaliteit, privacy, van eigen (lokale) data beoordelen en beschikbaar maken voor analyses (zie 1).

---

Doel:	We kunnen onze eigen data toevoegen aan open data en daarbij ons zicht op leefbaarheid in wijken en buurten vergroten
Uitvoering:	Kernteam vitale wijken /team informatie beheer
Planning:	2021 – 2022
Kosten:	2021: € 1.500   2022: € 1.000

### 3. Actie: Zicht op actieve bewonersgroepen vergroten.

---

Doel:	We beschikken over een methodiek om netwerken van inwoners en (maatschappelijke) organisaties dynamisch bij te (laten) houden.
Uitvoering:	Kernteam vitale wijken/team informatiebeheer
Planning:	2021– 2022
Kosten:	2021: € 3.000   2022: € 1.000

### 4. Actie: We maken werk van het systematische verzamelen van (open) data om veranderingen in de leefomgeving te kunnen beoordelen mbt leefbaarheid

---

Doel:	We beschikken over een instrument waarmee we veranderingen in de leefomgeving kunnen beoordelen m.b.t. leefbaarheid
Uitvoering:	Kernteam vitale wijken/ kernteam Omgevingswet
Planning:	2021 – 2022
Kosten:	Pm (budget omgevings-wet/leefbaarheid/informatie-beheer)





## 3 Actielijn Vitale wijken

### 3.1 Waarom een actielijn vitale wijken?

Het 2e doel van dit actieplan leefbaarheid is bijdragen aan 'vitale wijken'. Dit zijn voor ons wijken waarbij inwoners de opgaven van de wijk meer zelf ter hand nemen, met ondersteuning van de gemeente en hulp van ondernemers en maatschappelijke organisaties. We zien een pad voor ons, waarbij we door verbindend optreden met inwoners, ondernemers en maatschappelijk organisaties werken aan de opgaven van de wijk.

**We denken dat een grotere betrokkenheid bij de wijk en invloed op wat er in de wijk gebeurt, de sleutel is tot vitaliteit.**

Dit spoor is georganiseerd rond wijkagenda's, initiatieven en netwerken in de wijk. Het accent ligt op samenwerken, cocreatie en verbinden. De invulling van dit onderdeel van het actieplan gebeurt in belangrijke mate door intensivering van het 'wijk- en kerngericht werken' en sluit nauw aan bij het doel van de Omgevingswet om de betrokkenheid bij de leefomgeving te vergroten.

### 3.2 Wat willen we bereiken met de actielijn vitale wijken?

We streven naar een productieve samenwerking tussen inwoners, gemeenten, ondernemers en maatschappelijke organisaties met het oog op de vitaliteit van de wijk. Daarbij gaat het om het realiseren van duurzame en effectieve samenwerkingsvormen, waarbij de belangen van inwoners leidend zijn.

### 3.3 Hoe gaan we werken aan vitale wijken/wijkagenda's?

- We formuleren de mogelijke opgave van de wijk op basis van analyses van data, politieke doelen en wat we weten over de wensen en behoeften van inwoners in de wijk.
- We gaan in gesprek met inwoners en organisaties om te toetsen of zij zich herkennen in deze opgaven.
- Met betrokken inwoners en organisaties in de wijk stellen we een wijkplan op van inwoners en gemeente, waarbij inwoners zoveel mogelijk eigenaar zijn van de opgaven.
- We streven naar het verbinden van inwoners en organisaties.

Op rij gezet zien deze stappen er als volgt uit: **Werkwijze wijk wijkagenda**

1	Analyse	1. Leefbaarheid in beeld, netwerken op het vlak van leefbaarheid in beeld (inclusief ondernemers, maatschappelijke organisaties).
2	Opgaven benoemen en relateren aan netwerken	1. Analyse van de leefbaarheid wordt breed besproken met inwoners en andere belanghebbenden. 2. Bepaald wordt bepaald welke opgaven de wijk kent en wie hieraan willen en kunnen werken.
3	Prioriteer	1. De urgentie van de opgave, de plannen van de gemeente, maar de nodige (en beschikbare) ondersteuning bepaalt wat bovenaan de agenda komt.
4	Ontwikkelen en uitvoeren (vastleggen in een wijkagenda).	1. Werken aan de opgaven. Ontwikkelen en uitvoeren van de plannen met ondersteuning van multidisciplinair team. 2. Ontwikkeling is: samen plannen maken en deze vervolgens gereed maken voor uitvoering. 3. Uitvoering is in de regel een zaak van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties, met de gemeente desgewenst in een faciliterende rol.
5	Monitoring	1. Meting resultaten.



## 3.4 Acties vitale wijken

### 3.4.1 Wijkagenda's

#### 1. Actie: Wijkplan opstellen en starten met uitvoeren in een wijk.

- Doel: Het bevorderen van betrokkenheid bij de wijk en verbeteren van de leefbaarheid.
- 📅 Uitvoering: Kernteam Vitale wijken/adviseurs mens en omgeving/inwoners/maatschappelijke organisaties
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: 2021 – 2022: pm

#### 2. Actie: Analyse leefbaarheid in alle wijken.

- Doel: Prioriteiten bepalen: wijk en vraagstukken
- 📅 Uitvoering: Kernteam Vitale wijken/informatie-beheer
- 📅 Planning: 2021
- 💰 Kosten: € 5.000

#### 3. Actie: Planning wijkagenda's.

- Doel: Planning wijkagenda's conform prioriteiten en brede agenda gemeente en partners
- 📅 Uitvoering: Kernteam Vitale wijken
- 📅 Planning: 2021
- 💰 Kosten: € 2.000

#### 4. Actie: Wijkagenda's opstellen en uitvoeren volgens planning.

- Doel: Het bevorderen van betrokkenheid bij de wijk en leefbaarheid.
- 📅 Uitvoering: Kernteam Vitale wijken
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: 2021: 30.000 + p.m. | 2022: 20.000 + p.m.

#### 5. Actie: Monitoring resultaten: netwerkontwikkeling en leefbaarheid.

- Doel: Effectmeting + nagaan of er netwerkontwikkeling heeft plaatsgevonden.
- 📅 Uitvoering: Kernteam Vitale wijken
- 📅 Planning: 2022
- 💰 Kosten: € 1.000

### 3.4.2 Kleine acties voor vitale wijken

#### 1. Actie: Afwegingskader voor beschikbaar stellen budget voor kleine acties in de wijk om de leefbaarheid te bevorderen, acute knelpunten aan te pakken.

- Doel: Bijdragen aan duurzame en evenwichtige betrokkenheid bij de wijk en duurzame bijdrage leefbaarheid
- 📅 Uitvoering: Kernteam Vitale wijken/adviseurs mens en omgeving/BORG
- 📅 Planning: 2020
- 💰 Kosten: regulier

#### 2. Actie: Beschikbaar stellen budget voor kleine acties leefbaarheid.

- Doel: Leefbaarheid en betrokkenheid in de wijk bevorderen
- 📅 Uitvoering: Kernteam Vitale wijken/BORG/wijkadviseurs
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: Budget kleine acties.  
2021: € 100.000 | 2022: € 50.000

## 4. Actielijn Leefbare Gemeente

### 4.1 Waarom een actielijn leefbare gemeente?

#### We willen de gevolgen voor leefbaarheid altijd meewegen

Het 3e doel van dit actieplan Leefbaarheid betreft leefbaarheidsaspecten die gemeentebreed spelen. Dit spoor is erop gericht om de leefbaarheidsaspecten in beeld te krijgen en te houden, zodat bij het beleid dat we voeren en de maatregelen die we nemen, de gevolgen voor de leefbaarheid steeds meegewogen kunnen worden. We richten ons op een beperkt aantal onderwerpen. We focussen op de thema's uit het coalitieakkoord, het College Uitvoeringsprogramma (CUP), het burgerpanelonderzoek (door Moventem), en op de zaken die inwoners nadrukkelijk naar voren hebben gebracht als cruciaal voor een leefbare gemeente:

- Last van verkeer, (verkeers)geluid
- De luchtvaart
- Een schone leefomgeving
- Meer groen
- Het vergroten van de biodiversiteit.

Aanvullend adresseren we een aantal recente ontwikkelingen die bij inwoners zorgen geven, zoals de komst van 5G en de biomassacentrale Diemen.

### 4.2 Wat willen we bereiken met de actielijn leefbare gemeente?

De bedoeling van deze actielijn is:

- In algemene zin meer aandacht voor leefbaarheid door dit onderwerp in beeld te krijgen en te houden (4.3.1) en
- Door een gerichte focus op specifieke leefbaarheidsthema's een effectieve bijdrage te leveren aan de leefbaarheid (4.3.2).

Meer concreet streven we het volgende na:

- We hebben zicht op de opgave van Gooise Meren om een vitale gemeente te blijven op lange termijn.
- We hebben breed zicht op wat inwoners vinden van de leefbaarheid van hun woon- en leefomgeving.
- We hebben de onderwerpen bepaald waarop gemeente en inwoners op korte termijn acties kunnen nemen om de leefbaarheid te bevorderen.



## 4.3 Hoe gaan we werken aan een leefbare gemeente?

### 4.3.1 In 3 stappen leefbaarheid in beeld krijgen en houden

<b>1</b>	Leefbaarheid Gooise Meren breed in kaart: wonen, groen, voorzieningen, etc.	Leefbaarheid Gooise Meren breed in kaart: wonen, groen, voorzieningen, etc. Met behulp van instrumentarium 'Meten is weten' in kaart brengen hoe het met de leefbaarheid op gemeentebreed niveau is gesteld en welke opgaven hier uit voortvloeien.
<b>2</b>	Opgaven leefbaarheid koppelen aan beleid.	Net als duurzaamheid en inclusie is leefbaarheid een aspect (of effect) dat op bijna ieder beleidsterrein een rol heeft. Door deze aspecten mee te wegen kunnen we zorg dragen voor een beter woon en leefklimaat.
<b>3</b>	Leefbaarheidseffecten bij (grootschalige) veranderingen in de leefomgeving in kaart brengen.	Door de effecten op leefbaarheid mee te nemen kan dit leiden tot betere planvorming.

### 4.3.2 In 3 stappen focus op leefbaarheid via 7 thema's

<b>1</b>	Focus thema's leefbaarheid bepalen.	Thema's bepalen op basis van politieke prioriteit (coalitieakkoord, College Uitvoeringsprogramma) en zorgen van inwoners (enquête en themasessies leefbaarheidsfestival).
<b>2</b>	Acties leefbaarheid.	Plannen maken en uitvoeren: cocreatie, gemeente, inwoners.
<b>3</b>	Monitoring acties.	

## 4.4 Acties leefbare gemeente

### 4.4.1 Acties 'Leefbaarheid in beeld krijgen en houden'

#### 1. Actie: Leefbaarheid Gooise Meren in beeld op thema's: wonen, groen, water, voorzieningen, veiligheid, verkeer/mobiliteit bewoners, milieu/gezondheid, schone omgeving.

● Doel:	Leefbaarheid Gooise Meren in beeld
📅 Uitvoering:	Team vitale wijken/Omgevingswet/ informatiebeheer. Inzet, prototype vitale wijken, lokale databron
📅 Planning:	2021 data beschikbaar, 2021 Rapportage, 2022 update
💰 Kosten:	2021: € 2.000   2022: € 1.000

#### 2. Actie: Opgave leefbaarheid bepalen op basis van de 3 stappen (4.3.1).

● Doel:	Beleidsontwikkeling houdt rekening met leefbaarheidsopgave
📅 Uitvoering:	Team vitale wijken/ mens en omgeving
📅 Planning:	2021
💰 Kosten:	regulier

### 3. Actie: Leefbaarheid bij grootschalig ingrijpen in de fysieke leefomgeving beoordelen en meewegen.

● Doel:	Ingrijpen houden rekening met de leefbaarheidsaspecten
📅 Uitvoering:	Team projecten, wonen en bouwen
📅 Planning:	2021 – 2022
💰 Kosten:	regulier

### 4.4.2 Acties Leefbaarheid'

Op basis van het onderzoek van Moventem, het coalitieakkoord, het CUP, gesprekken met inwoners en andere stakeholders zijn 7 thema's naar voren gekomen. Deze thema's spelen in diverse wijken. Het streven is in de eerste plaats om om samen met inwoners tot plannen te komen en om plannen inwoners waar de gemeente een rol bij kan spelen, op te nemen in wijkagenda's.

Thema's	Zorg
Schone (en gezonde) leefomgeving	Rommel op straat, hondenpoep, houtrook
Schiphol	Geluid, frequentie, luchtkwaliteit
Verkeer en parkeren	Geluid, veiligheid, overlast
Groen en biodiversiteit	Vergroening, zelfbeheer groen, klimaat, biodiversiteit
Geluid rijkswegen A1/A6	Geluid, geluidsbeperking, luchtkwaliteit
Nieuwe ontwikkelingen	Zorgen rond Biomassacentrale, 5G, verzwaring hoogspanningsmasten
Geluid lokale wegen (EU-actieplan geluid)	Geluid, geluidsbeperking

In paragraaf 4.4.3 en verder beschrijven we per thema welke acties daarvoor staan gepland. De acties, die allen vallen onder actielijn 3 Leefbare gemeente, zijn als volgt te onderscheiden:

#### Gedeelde plannen

Dit samen oppakken zal met name plaats vinden in het kader van wijkplannen/wijkagenda's. We benoemen hier met name de onderwerpen die zijn opgehaald tijdens het leefbaarheidsfestival dd. 6 juni 2019. Het is de bedoeling dat deze concepten worden uitgewerkt tot gedeelde plannen in de vorm van routeplannen naar uitvoering. Betrokkenen bij het thema maken samen een plan en dragen samen zorg voor wat nodig is om tot uitvoering over te gaan, ieder vanuit de eigen mogelijkheid en expertise: kennis, organisatie, netwerk, data/overzicht, informatie (wie, wat, waar), geld en tijd. Het oppakken van deze gedeelde plannen zal zoveel mogelijk plaats vinden in het kader van wijkplannen.

#### Initiatieven inwoners

Dit zijn de acties die inwoners zelf doen (en waar gemeente bij is betrokken). We benoemen de initiatieven van inwoners rond de onderscheiden thema's, voor zover de gemeente daar op de een of andere bij is betrokken, of (eventueel) bij betrokken zou willen zijn. Voor al deze initiatieven geldt dat we in het kader van dit actieplan nagaan of versterking nodig is. Ook de initiatieven van inwoners waar betrokkenheid van inwoners gewenst is, worden bij voorkeur onderdeel van wijkagenda's/wijkagenda's

#### Ontwikkelingen beleid en uitvoering

Dit zijn de acties die we als gemeente gaan doen. We benoemen onze plannen rond de onderscheiden thema's en geven daarbij aan wat deze plannen (extra) doen voor de leefbaarheid.





#### 4.4.3 Thema 1: Schone (en gezonde) leefomgeving

Een schone en gezonde leefomgeving draagt bij aan de leefbaarheid en gevoel van veiligheid. Rommel op straat en hondenpoep worden door inwoners van Gooise Meren als inbreuk op de leef- en woonkwaliteit ervaren en scoren hoog als ergernissen van inwoners. Dit blijkt uit het burgerpanelonderzoek dat Moventem in 2019 heeft uitgevoerd. [\[link naar bijlage 6 Resultaten onderzoek Moventem\]](#)

Houtrook wordt in toenemende mate als een inbreuk op de schone leefomgeving gezien. Ook bedrijvigheid in en nabij woongebieden, kan een bron van overlast zijn. Hoewel bedrijven en (lichte) industrie zorgen voor werk en vitaliteit, draagt een goede balans tussen levendigheid en rustig wonen bij aan de leefbaarheid.

Dit zijn de onderwerpen die inwoners, gemeente en partnersamen willen oppakken

**1. Actie: Gewoon doen' is een concept dat naar voren is gekomen tijdens het leefbaarheidsfestival en dat op daagvlak bij veel inwoners kon bogen. Uitwerking behelst met deelnemers nagaan wat 'gewoon doen' bevordert en hoe deze condities gerealiseerd kunnen worden (beschikbaar stellen materialen, stimuleren samen doen etc.)**

---

Doel:	Het 'gewoon doen'(schoonhouden eigen leefomgeving) bevorderen
Uitvoering:	Beleidsadviseur Milieu en Leefbaarheid in samenwerking met Kernteam vitale wijken en betrokken inwoners
Planning:	2021 - 2022
Kosten:	2021: € 3.000   2022: € 2.000

**2. Actie: Vitale wijken, goede contacten. Vitale wijken, goede contacten' is het tweede concept dat als veelbelovend naar voren is gekomen om een schone leefomgeving te bewerkstelligen.**

---

Doel:	Goede contacten in de wijken bevorderen, netwerkvorming stimuleren en verbinden van netwerken
Uitvoering:	Kernteam vitale wijken, wijkadviseurs, (onderdeel proces wijk-plannen/ wijkagenda)
Planning:	2021 - 2022
Kosten:	2021: € 3.000   2022: € 1.000

**3. Actie: Stimuleren Troeptrimmen. De organisatie TT heeft in Gooise Meren Troeptrimmen geïntroduceerd en heeft in het verlengde hiervan een plan opgesteld voor het realiseren van een schone leefomgeving en betrokken inwoners.**

---

Doel:	Schone leefomgeving als basis voor een vitale en sociaal coherente wijk.
Uitvoering:	Beleidsadviseur leefbaarheid i.s.m. TT
Planning:	2021 - 2022
Kosten:	Pm



#### 4. Actie: Uitvoering beheerplannen.

- Doel: Beheer buitenruimte op het goede niveau
- 📅 Uitvoering: Afdeling BORG (Beheer openbare ruimte en groen)
- 📅 Planning: 2019 – 2022
- 💰 Kosten: Regulier budget

### Ontwikkelingen beleid en uitvoering

*Dit zijn de acties die we als gemeente gaan doen.*

#### 5. Actie: Stimuleren initiatieven en zelfbeheer van inwoners.

- Doel: Betrokkenheid/zorg voor leefomgeving
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseurs leefbaarheid
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: Subsidie Regulier budget

#### 6. Actie: Acties in het kader van schone leefomgeving: opruimacties, scholierenacties.

- Doel: Betrokkenheid /zorg leefomgeving
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseurs leefbaarheid
- 📅 Planning: 2019 – 2022
- 💰 Kosten: Subsidie Regulier budget

#### 7. Actie: Ontwikkelen aanpak overlast houtrook.

- Doel: Bewustwording bevorderen schadelijke effecten houtrook
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseurs milieu en leefbaarheid ism GGD
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: 2021: € 2.000 | 2022: € 1.000

### Initiatieven inwoners

*Dit zijn de acties die inwoners zelf doen (en waar gemeente bij is betrokken).*

#### 8. Actie: Zelfbeheer (div.)

- Doel: Zorg voor de leefomgeving
- 📅 Uitvoering: Inwoners/gemeente faciliteert met hulpmiddelen
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: Regulier budget + beroep op budget kleine initiatieven mogelijke (zie: 4.3.2)

#### 4.4.4 Thema 2: Schiphol

De regering heeft een luchtvaartnota opgesteld voor de periode voor 2020 – 2050. In de nota staat dat de sector ontwikkelruimte krijgt (een gedoseerde ontwikkeling van 1,5% jaarlijks), dat een goede afstemming met de omgeving belangrijk is en dat invulling van de ontwikkelruimte voorwaardelijk is: groei mag niet meer last voor de omgeving opleveren. De gemeente Gooise Meren is onderdeel van het bestuurlijk overleg van gemeenten rondom Schiphol dat de belangen van de omgeving bij Schiphol en Rijk aankaart.

Gooise Meren kent sinds 2015 de klankbordgroep Schiphol. De groep bestaat uit actieve inwoners die ijveren voor de afname van hinder van het vliegverkeer in Gooise Meren. De klankbordgroep bezit kennis en expertise over de ontwikkelingen van de luchtvaart.

### Gedeelde plannen

*Dit zijn de onderwerpen die inwoners, gemeente en partners samen willen oppakken.*

#### 1. Actie: Klagen helpt: gebundelde belangen-vertegenwoordiging.

- Doel: Werken aan een bundeling van belanghebbenden, om deze belangen met meer impact naar voren te brengen
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseur milieu. Accounthouders Schiphol in samenwerking met klankbordgroep Minder Hinder
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: 2021: € 2.000

#### 2. Actie: Voorstellen voor hinder beperkende maatregelen.

- Doel: Belanghebbenden kunnen via het Regioforum jaarlijks hinder beperkende maatregelen voorstellen
- 📅 Uitvoering: Klankbordgroep Minder hinder in samenwerking met gemeente
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💰 Kosten: p.m.

### Ontwikkelingen beleid en uitvoering

*Dit zijn de acties die we als gemeente gaan doen.*

#### 3. Actie: Deelname overleggen Schiphol.

- Doel: Gooise Meren neemt deel aan ambtelijk en bestuurlijke overleggen (BRS) rondom Schiphol. De klankbordgroep Schiphol adviseert Gooise Meren met betrekking tot de agenda BRS
- 📅 Uitvoering: Accounthouders Schiphol
- 📅 Planning: Continue
- 💰 Kosten: Regulier

### Initiatieven inwoners

*Dit zijn de acties die inwoners zelf doen (en waar gemeente bij is betrokken).*



#### 4. Actie: Klankbordgroep Schiphol /A1 (A6). Regulier overleg met gemeente.

- Doel: Verdedigen belangen leefbaarheid inwoners Gooise Meren
- Uitvoering: Accounthouders Schiphol
- Planning: Continue
- Kosten: Regulier

##### 4.4.5 Thema 3: Verkeer en parkeren

Er wordt momenteel een mobiliteitsplan opgesteld waar ook parkeren integraal onderdeel van is. Inwoners zijn bij de plannen betrokken.

### Gedeelde plannen

*Dit zijn de onderwerpen die inwoners, gemeente en partners samen willen oppakken.*

#### 1. Actie: Auto delen.

- Doel: Meer inwoners gaan auto delen.
- Uitvoering: Beleidsadviseurs verkeer en parkeren
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: Budget mobiliteit

#### 2. Actie: Meer fietsen.

- Doel: Meer inwoners nemen de fiets
- Uitvoering: Beleidsmedewerkers verkeer en parkeren i.s.m. fietsersbond e.a.
- Planning: 2021–2022
- Kosten: Budget mobiliteit

### Ontwikkelingen beleid en uitvoering

*Dit zijn de acties die we als gemeente gaan doen.*

#### 3. Actie: Opstellen mobiliteitsplan inclusief parkeernota In samenspraak met inwoners en (belangen)organisaties.

- Doel: Toekomstbestendige, veilig en duurzame inrichting van het lokale weg en vervoersysteem met oog voor leefbaarheid van de wijken en buurten
- Uitvoering: Beleidsadviseurs: verkeer en parkeren
- Planning: 2020
- Kosten: Budget mobiliteit

#### 4. Actie: Historische centra Muiden Vesting/ Naarden Vesting autoluw: onderzoek naar mogelijkheden en draagvlak.

- Doel: Leefbaarheid Muiden en Naarden bevorderen
- Uitvoering: Beleidsadviseurs: verkeer en parkeren
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: Mobiliteit

#### 5. Actie: Overslagstations goederen in regioverband realiseren.

- Doel: Ontlasting wijken en kernen. Onderzoek en uitvoering in regionaal verband
- Uitvoering: Beleidsadviseurs: verkeer en parkeren i.s.m. Regio
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: Regio

#### 6. Actie: Routing vrachtverkeer

- Doel: Onderzoek en uitvoering in samenwerking met regio en branche
- Uitvoering: Beleidsadviseurs: verkeer en parkeren i.s.m. Regio
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: Regio

### Initiatieven inwoners

*Dit zijn de acties die inwoners zelf doen (en waar gemeente bij is betrokken).*

#### 7. Actie: Parkeer vereniging Naarden.

- Doel: Parkeersituatie verbeteren
- Uitvoering: Beleidsadviseur parkeren
- Planning: 2019 – 2022
- Kosten: Regulier

##### 4.4.6 Thema 4: Groen en biodiversiteit

### Gedeelde plannen

*Dit zijn de onderwerpen die inwoners, gemeente en partners samen willen oppakken.*

#### 1. Actie: Tuinambassadeurs: betrokken tuinders treden op als ambassadeurs voor vergroening.

- Doel: Bewustwording en kennis inwoners vergroten t.a.v. belang groen en biodiversiteit
- Uitvoering: Beleidsadviseur groen/ in samenwerking met kernteam Vitale Wijken
- Planning: 2020 – 2022
- Kosten: 2021: € 2.000 | 2022: € 500

#### 2. Actie: Acties biodiversiteit/ groene leefbaarheid: betrokken inwoners zetten zich in voor biodiversiteit /vergroening van de leefomgeving door op kleine schaal acties uit te voeren.

- Doel: Vergroten biodiversiteit en betrokkenheid (groene) leefomgeving.
- Uitvoering: Beleidsadviseur groen
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: 2021: € 2.000 | 2022: € 1.000



### 3. Actie: Maaibeheer dijk tussen Muider en Muiderberg.

- Doel: Afspraken over maaibeleid met oog op biodiversiteit.
- Uitvoering: Beleidsadviseur groen
- Planning: 2021
- Kosten: Regulier

#### Ontwikkelingen beleid en uitvoering

*Dit zijn de acties die we als gemeente gaan doen.*

### 4. Actie: Acties gemeenten vergroening en vergroten biodiversiteit: Inzicht in de 'ecosystemische diensten' (effecten op leefbaarheid en duurzaamheid) van onze bomen, Pilot groen historische erfgoed, Versterking groen bestand, Actuele lijst waardevolle bomen, Vergroten biodiversiteit.

- Doel: Vergroten biodiversiteit en betrokkenheid (groene) leefomgeving
- Uitvoering: Beleidsadviseur groen, beleidsadviseur erfgoed, VTH.
- Planning: 2019 – 2022
- Kosten: Regulier + € 6.000 beschikbaar t.b.v. inzicht in 'ecosystemische diensten' van onze bomen te bepalen (t.b.v. breder zicht op leefbaarheid)

### 5. Actie: Acties gemeente rondom klimaatverandering: Informeren inwoners klimaat en klimaatbestendig bouwen en inrichten (risicodialogen), Stimuleren ontharden tuin, groene daken, plaatsen regenton, afkoppelen riool, Beschikbaar stellen kansenkaart infiltratie, Inzetten waterlabel als stimuleringsmaatregel, Hemelwaterverordening, Maatregelen kwetsbare locaties wateroverlast.

- Doel: Bewustwording effecten klimaatverandering; bevorderen lokale maatregelen.
- Uitvoering: Beleidsadviseur groen, water
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: Regulier (maatregelen waterlast: p.m.)

#### Initiatieven inwoners

*Dit zijn de acties die inwoners zelf doen (en waar gemeente bij is betrokken).*

### 6. Actie: Werkgroep biodiversiteit Samen Sneller Duurzaam.

- Doel: Vergroten biodiversiteit
- Uitvoering: Beleidsadviseur groen
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: Budget SSD

### 7. Actie: Vergroening Oostereng.

- Doel: Meer en gevarieerder groen.
- Uitvoering: Beleidsadviseur groen/wijk-adviseur Oostereng
- Planning: 2021 – 2022
- Kosten: Regulier

### 4.4.7 Thema 5: Geluid rijkswegen A1 /A6

Geluid van rijkswegen wordt door inwoners nabij deze wegen als (zeer) hinderlijk ervaren. De gemeente heeft ten aanzien van het geluid op rijkswegen echter geen formele rol. Rijkswaterstaat heeft de taak maatregelen te treffen als het geluidsniveau boven de vastgestelde norm uitkomt. Daarbij maken ze over het algemeen gebruik van berekeningen.

Op verzoek van inwoners heeft Gooise Meren geluidsmetingen laten uitvoeren rondom een deel van de A1 om te bezien of de berekeningen accuraat zijn en het geluidsniveau niet toch boven de norm uitkomt. Gooise Meren gaat het gesprek met Rijkswaterstaat aan als de metingen geluidsniveau boven de toegestane norm laten zien.

#### Gedeelde plannen

*Dit zijn de onderwerpen die inwoners, gemeente en partners samen willen oppakken.*

### 1. Actie: Geluidsmetingen A1.

- Doel: Inzicht in hinder, perspectief op hinderbeperkende maatregelen
- Uitvoering: Beleidsadviseur milieu, onderzoeksbureau, klankbordgroep Schiphol A1
- Planning: 2019 – 2020
- Kosten: Budget Milieu € 1.500 (bewonersbijeenkomst)

#### Initiatieven inwoners

*Dit zijn de acties die inwoners zelf doen (en waar gemeente bij is betrokken).*

### 2. Actie: Geluidswal met zonnepanelen: Inwoners Naarderbos zijn initiatief gestart om geluidschermen te realiseren bij A1, in combinatie met zonnepanelen. (Gemeente ondersteunt inwoners door contacten met rijk te leggen en te ondersteunen bij lobby.)

- Doel: Geluidsoverlast A1 tegengaan; geluidswal benutten voor energieopwekking (synergie)
- Uitvoering: Milieu/leefbaarheid
- Planning: 2020
- Kosten: Regulier

### 3. Actie: Klankbordgroep Schiphol A1 (A6): belangenbehartiging geluidsoverlast A1/A6.

- Doel: Bevorderen maatregelen om geluidsoverlast tegengaan
- Uitvoering: Beleidsadviseur milieu/leefbaarheid
- Planning: 2019 – 2022
- Kosten: Regulier





#### 4.4.8 Thema 6: Nieuwe ontwikkelingen – biomassa centrale, 5G net, hoogspanningsmasten

De infrastructurele voorzieningen op het vlak van energievoorziening en informatieverbreiding hebben impact op de leefomgeving: zendmasten, energiecentrales, datacentra. Nieuwe ontwikkelingen roepen vaak de vraag op naar de gezondheidseffecten en effecten voor milieu. De gemeente is voor deze ontwikkelingen in de regel niet het besluitvormend orgaan, maar heeft vaak wel een rol bij deze ontwikkelingen, juist als het gaat om het leefbaarheidsaspect. Over 3 onderwerpen op dit vlak zijn er onder inwoners zorgen: de komst van de biomassa centrale in Diemen, de komst van het 5G net en de ontwikkeling van het hoogspanningsnet.

##### Biomassa centrale Diemen

Op het vlak van biomassa heeft Gooise Meren een standpunt ingenomen en heeft met de andere betrokken medeoverheden en aanbieder Vattenfall het convenant Verduurzaming Energiecentrale ondertekend. Gooise Meren heeft zich uitgesproken tegen biomassa als een duurzame vorm van energie. Als de daartoe bevoegde instantie de komst van de biomassa centrale mogelijk maakt, gaat het convenant in werking dat Gooise Meren en andere betrokken overheden met Vattenfall hebben opgesteld. Het convenant ziet erop toe dat de biomassa centrale zo duurzaam mogelijk opereert en zo min mogelijk fijnstof en CO<sub>2</sub>-uitstoot. Inmiddels heeft de provincie de vergunningen voor de bouw van de centrale afgegeven, maar heeft Vattenfall nog niet definitief besloten tot de bouw. De discussie over het duurzame karakter van biomassa en noodzaak van het (tegelijk) gebruik ervan is niet afgerond.

##### 5G

5G leidt tot ongerustheid bij een deel van onze inwoners. 5G zenders hebben een klein bereik (250 meter); er zijn daarom veel zender nodig voor een breed bereik. De zender zijn klein, ze hebben het formaat van een pizzadoos. Ze kunnen vergunningvrij geplaatst worden. De gemeente heeft geen beleidsmatige rol, maar vooral een voorlichtende en faciliterende taak.

##### Capaciteit hoogspanningsnet

De capaciteit van het hoogspanningsnet tussen Diemen en Almere wordt vergroot, waardoor Muiderberg te maken krijgt met de gevolgen van de aanpassingen aan de hoogspanningsmasten.

### Ontwikkelingen beleid en uitvoering

*Dit zijn de acties die we als gemeente gaan doen.*

#### 1. Actie: 5Gnet.

● Doel:	Voorlichting bieden over 5G
📄 Uitvoering:	Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid, communicatie
📅 Planning:	2020 – 2022
💰 Kosten:	2021: € 2.000   2022: € 1.000

#### 2. Actie: Biomassa centrale Diemen.

● Doel:	Tegen de komst biomassa centrale, Uitvoering afspraken verduurzaming
📄 Uitvoering:	Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid
📅 Planning:	2020 – 2022
💰 Kosten:	2020 regulier, vanaf 2022 Middelen convenant



### 3. Actie: Hoogspanningsmasten Muiderberg.

- Doel: Voorlichting, uitvoering zo veilig mogelijk
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💶 Kosten: 2021: € 2.000 | 2022: € 1.000

#### 4.4.9 Thema 7: Geluid lokale wegen (EU-actieplan geluid)

De Wet milieubeheer schrijft voor dat elke 5 jaar (startend in 2012) geluidbelastingkaarten en actieplannen gemaakt en vastgesteld moeten worden. De kaarten en het actieplan betreffen louter de lokale bronnen van geluid (geluid op lokale wegen en van lokale bedrijven).

Een actieplan bestaat uit een beleidsmatig deel en een concreet deel. Het beleidsmatig deel bevat een beschrijving van het beleid voor de eerstkomende vijf jaar. Het concrete deel omvat de planning van de activiteiten en de te verwachten effecten van de maatregelen.

#### Actieplan geluid

De gemeente Gooise Meren bezit op dit moment geen vigerend actieplan geluid. Naarden en Bussum hebben een actieplan geluid 2013 – 2018. Ingezet wordt op het opstellen een nieuw actieplan in 2021.

#### Geluidbelastingkaarten

Gooise Meren beschikt over geluidbelastingkaarten. Hierbij blijkt dat de geluidsbelasting op lokale wegen voldoet aan de Europese normen. We kunnen als gemeente echter besluiten de norm scherper te stellen. Die beleidsmatige keuze plus het afwegen van de consequenties van een dergelijke keuze moet nog gemaakt worden.



## Ontwikkelingen beleid en uitvoering

*Dit zijn de acties die we als gemeente gaan doen.*

### 1. Actie: Geluidsbelasting lokale wegen en bedrijven in verband brengen met andere bronnen van (geluids)overlast.

**We analyseren de geluidsbelasting in het licht van andere bronnen van (geluids)overlast en beleving in brede zin. Op basis hiervan komen we tot een voorstel voor lokale normen op het vlak van geluid. Daarbij zoeken we naar vormen van co-creatie.**

- Doel: Voorbereiding actieplan geluid
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid/OFGV
- 📅 Planning: 2020 – 2021
- 💶 Kosten: Regulier budget

### 2. Publieksconsultatie geluid.

- Doel: Consultatie inwoners: voorbereiding Actieplan geluid
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid/OFGV
- 📅 Planning: 2021
- 💶 Kosten: Regulier budget

### 3. Actie: Actieplan geluid. We ontwikkelen een actieplan geluid dat beschrijft op welke wijze de gemeente maatregelen neemt om geluidsoverlast op lokale wegen en van bedrijven tegen te gaan.

- Doel: Vaststellen actieplan geluid
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid/OFGV
- 📅 Planning: 2021
- 💶 Kosten: Regulier budget

### 4. Actie Uitvoeren actieplan geluid.

- Doel: Beperken geluidsoverlast
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid
- 📅 Planning: 2021 – 2022
- 💶 Kosten: Pm

## Initiatieven inwoners

*Dit zijn de acties die inwoners zelf doen (en waar gemeente bij is betrokken).*

### 5. Actie: Initiatief inwoners Jac. P. Thijssesepark (Gemeente heeft intensief contact met deze groep inwoners).

- Doel: Inwoners hebben zich georganiseerd om maatregelen tegen geluidsoverlast te bevorderen
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseur milieu en leefbaarheid/OFGV
- 📅 Planning: 2020 – 2022
- 💶 Kosten: Regulier budget





BIJLAGEN



# Achtergronden

## Waar gaat leefbaarheid over?

### Bijlage 1

Leefbaarheid gaat over de beleefde kwaliteit van de woon- en leefomgeving. Het begrip wordt sinds de jaren tachtig met name gebruikt in het denken over stadswijken waarbij achteruitgang, verloedering en onveiligheid op de loer liggen.

De term leefbaarheid is aldus min of meer synoniem geworden voor de opgave om deze achtergang tegen te gaan en – omgekeerd – om zicht te krijgen op de factoren die leefbaarheid bevorderen. Op dit vlak is de afgelopen 40 jaar de nodige kennis opgedaan. In deze bijlage geven we een kort overzicht van de thema's en discussies uit dit onderzoeksveld. Eerst gaan we nader in op de kwestie van de definitie van leefbaarheid en de relatie tussen leefbaarheid en andere opgaven.

### Leefbaarheid in de literatuur: definitie en verwante begrippen

#### Subjectief of interactief

Er lijkt een tamelijk brede consensus over de aard van leefbaarheid. Leefbaarheid verwijst niet naar een eigenschap van de leefomgeving als zodanig, maar duidt op de beleving en waardering van mensen van hun woon- en leefomgeving. Sommige auteurs trekken de conclusie dat het hier om subjectief begrip gaat. Het begrip refereert immers aan beleving en waardering, oftewel subjectieve factoren. Als ik van gezelligheid houd, waardeer ik de drukte in het park meer dan wanneer ik van een rustige woonomgeving zou houden. De leefomgeving is hierbij de constante (een park met veel recreërende mensen), terwijl de waardering en beleving verschilt afhankelijk mijn voorkeuren (of ik van gezelligheid houd of niet).

*Subjectieve benadering: "Wat leefbaar is, is in sterke mate subjectief en afhankelijk van de normen en waarden van degene die het gebied beoordeelt. Het gaat immers om de manier waarop mensen hun buurt of wijk beleven". (Rapport Leefbaarheid van wijken' VROM, 2004).*

Sommige onderzoekers spreken echter liever over een 'interactief' concept: het gaat volgens hen om de kwaliteit van de relatie tussen mensen en hun woonomgeving. Leefbaarheid wijst volgens deze definitie niet naar de beleving van de wijk of buurt an sich, maar naar de mate waarin de wijk aansluit bij de (prudente of rationele) wensen en behoeften van inwoners. Als deze match ontbreekt, is de leefbaarheid gering.

*Interactieve benadering: "Het gaat om de kwaliteit van de relatie tussen mensen en hun woonomgeving: voldoet de omgeving aan (redelijke) wensen."*

De achterliggende gedachte bij deze definitie is dat de relatie tussen mens en zijn/haar omgeving niet louter een kwestie is van verschillen in (toevallige) beleving en waardering, maar ook aanhaakt bij wat voor het passend (of adaptief) functioneren van mensen van wezenlijk belang is. Als de leefomgeving niet aansluit bij de 'wezenlijke' wensen en voorkeuren van mensen, dan zullen zij hun leefomgeving niet alleen weinig positief waarderen, maar ook in meer of minder mate 'lijden' vanwege deze slecht match. De kwaliteit van de leefomgeving is niet alleen voor mij twijfelachtig als ik me erger aan de constante drukte en lawaai, 's avonds laat, in het plantsoentje nabij mij woning. Volgens de interactieve benadering is de kwaliteit van deze leefomgeving algemeen gesproken gering, omdat ze niet voldoet aan een redelijke eis die gesteld kan worden aan de leefomgeving: ongestoord kunnen slapen.

### Onderzoekspraktijk sluit aan bij interactieve benadering

Hoewel het verschil tussen beide benaderingen gradueel is, leert een blik op de onderzoekspraktijk dat deze feitelijk het best aansluit bij de interactieve benadering. In het leefbaarheidsonderzoek is men in de regel niet (alleen) op zoek naar variaties in de beleving, maar vooral naar de relatie tussen feitelijke eigenschappen van de leefomgeving en hoe mensen deze eigenschappen waarderen in algemene zin. Op die manier wordt opgespoord welke kwaliteiten in de leefomgeving – in het algemeen – bijdragen aan een positieve beleving en waardering van die omgeving. Het is precies vanwege deze relaties dat signalen over een verslechterde leefbaarheid, zo alarmerend zijn.

De definitie die goed past bij deze benadering is die van de ten grondslag ligt: "Leefbaarheid is de mate waarin de omgeving aansluit bij de eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld".

#### *Wij hanteren de definitie van de Leefbaarometer:*

*"Leefbaarheid is de mate waarin de omgeving aansluit bij de eisen en wensen die er door de mens aan worden gesteld".*

Deze definitie sluit wat ons betreft goed aan bij het doel wat we met dit begrip voor ogen hebben: handvatten verkrijgen voor het verbeteren van de woon- en leefomgeving. Daarbij is individuele variatie in waardering weliswaar relevant, maar gaat het vooral om inzicht in wat inwoners – of specifieke groepen van inwoners – in het algemeen waarderen aan de woonomgeving. In veel zogenaamd leefbaarheidsonderzoek wordt zelfs niet eens direct gekeken naar de waardering of beleving van inwoners. Immers, als bekend is dat rommel op straat de leefbaarheid in het algemeen negatief beïnvloedt, dan kan op basis van het aantreffen van veel rommel, geconcludeerd worden dat dit aspect leefbaarheid te kort schiet. (Ook de Leefbaarometer werkt op deze manier.)

### Accentverschillen tussen leefbaarheid, welzijn/kwaliteit van bestaan en duurzaamheid

Leefbaarheid, welzijn/kwaliteit van bestaan en duurzaamheid staan niet alleen in nauw verband met elkaar, ze vertonen ook overlap. Wat de begrippen van elkaar onderscheidt, is het accent dat wordt gelegd.

*Leefbaarheid* legt het accent op de (huidige) kwaliteiten van de woon- en leefomgeving. Welzijn/kwaliteit van bestaan legt het accent op de algehele waardering van het eigen bestaan van een individu: de kwaliteit van de woon- en leefomgeving is daar een onderdeel van.

*Duurzaamheid* tenslotte betreft de kwaliteiten van de leefomgeving afgemeten aan het gewenste gebruik van die omgeving in de toekomst. Als we geen maatregelen treffen om de effecten van toename van hitte of clusterbuien tegen te gaan, of onze wijken niet geschikt maken voor het benutten van alternatieve energiebronnen, dan hoeft dat geen effect te hebben op de leefbaarheid op korte termijn, maar is de kans groot dat de lange termijneffecten op de leefbaarheid dramatisch zullen zijn. Duurzaamheid, zou je kunnen zeggen, is de zorg voor leefbaarheid op lange termijn.

### Onderwerpen van leefbaarheid

Leefbaarheid heeft betrekking op de beleefde kwaliteit van de woon- en leefomgeving, zo hebben we geconstateerd. Daaraan hebben we toegevoegd dat het gaat om de mate waarin deze omgeving past bij de (generieke) wensen en eisen van mensen.



De onderwerpen waarover leefbaarheid gaat, zijn in principe alle aspecten van de woon- en leefomgeving waar 'de mens' eisen aan stelt of wensen bij heeft. Dat kan een behoorlijke lijst van onderwerpen zijn. Als we de diverse zaken in de woonomgeving die over het algemeen belangrijk worden gevonden clusteren, dan komen we tot de volgende lijst van leefbaarheidsonderwerpen. We benoemen hieronder steeds de onderwerpen en de bijbehorende functies :

Onderwerpen	Functies
De gebouwde fysieke omgeving: wegen, straten, verkeer, straatmeubilair, huizen, gebouwen, etc.	Wonen, Mobiliteit, Veiligheid
De natuurlijke omgeving: water en groen.	Ontspanning, Gezondheid
De voorzieningen: winkels, zorg, sport, ontmoetingsmogelijkheden, horeca, uitgaansgelegenheden, openbaar vervoer etc.	Zorg, Ontspanning, Mobiliteit, Boodschappen
De sociale omgeving: burenccontacten, sociale cohesie etc.	Contacten, Goede relaties
Milieu: geluid, stank, luchtkwaliteit, bodemvervuiling, rommel.	Gezondheid, Veiligheid

## Wat beïnvloedt de leefbaarheid?

**Onderzoek geeft een duidelijk beeld van de factoren die leefbaarheid in de ogen van inwoners negatief beïnvloeden:**

- Vandalisme, overlast en criminaliteit
- De afwezigheid van 'orde' (zoals handhaving vanuit overheid)
- Slecht onderhoud, verloedering, rommel op straat, hondenpoep
- Hangjongeren, drank- en druggebruikers op straat
- Gebrekkige sociale cohesie, slechte omgang tussen inwoners, overlast omwonenden
- Stankoverlast, geluidsoverlast, overlast door verkeer

**De zaken die leefbaarheid positief beïnvloeden zijn met name:**

- 'Thuis in de wijk': kennissen/netwerk in de wijk; bekenden op straat; regelmatige contacten buurtgenoten
- Goede voorzieningen: winkels, zorg, speelgelegenheden, ov.
- Groen in de wijk, water
- Monumenten, historische gebouwen
- Uitgaansmogelijkheden, horeca
- Ontmoetingsmogelijkheden
- Investerings (in openbare ruimte)

### Ook persoonlijke behoeften en wensen

Daarnaast laat onderzoek zien dat ook persoonlijke behoeften en wensen een rol spelen in de waardering van de wijk. Jonge mensen die buiten de stad of dorp werken en elders hun contacten en vertier hebben, hechten veel minder aan goede voorzieningen of contacten in de wijk. Goede bereikbaarheid en ruim wonen zijn voor hen de belangrijkste kwaliteiten van de wijk. Voor anderen zijn het kennen van de burens, de saamhorigheid in de wijk en de buurtvoorzieningen juist de meest cruciale kwaliteiten.

Hierbij is er een sterk verband met de levensfase waarin inwoners zich bevinden. Gezinnen met (jonge) kinderen zijn over het algemeen sterk(er) op de wijk georiënteerd. Ook bij ouderen, met name de (pas) gepensioneerden neemt het belang van de wijk sterk toe. Vaak bezitten zij de tijd en energie om zich voor de gemeenschap extra in te zetten.

## Leefbaarheidsnormen

De interactieve benadering vormt de opmaat tot leefbaarheidsnormen. Deze normen vertegenwoordigen de consensus rondom de eisen die redelijkerwijs aan de omgeving gesteld mogen worden wil 'de mens' of specifieke groepen van inwoners er goed kunnen leven en wonen. Deze normen zijn uiteraard niet objectief in de zin dat ze een absolute maatstaf vormen voor leefbaarheid. De normen zijn deels historisch en lokaal bepaald. Hun pointe is echter dat ze een meer geobjectiveerd, want onderbouwd, perspectief bieden op de kwaliteiten van de omgeving.

### Harde normen: Europese standaards

De overheid heeft ten aanzien van geluid, lucht- en bodemkwaliteit en stralingsniveaus – zaken die de gezondheid raken – normen geformuleerd, meestal in overeenstemming met Europese standaards. Dit zijn harde normen, in de zin dat de overheid zich aan deze normen moet houden. Wanneer niet aan deze normen wordt voldaan, moet de overheid maatregelen nemen.

### Zachte normen: algemene richtlijnen

Wij hebben in onze benadering van leefbaarheid er voor gekozen te onderzoeken of we het zinvol is – in aanvulling op de wettelijk bepaalde normen – te werken met algemene richtlijnen voor leefbaarheid. Dit zijn zachte normen. Ze gebiedt geen specifieke acties van de overheid, maar formuleren aandachtspunten voor overheid, ondernemers en inwoners en daarmee een gezamenlijke opgave. De gemeente is met nadere woorden niet automatisch de partij die aan zet wanneer deze (zachte) leefbaarheidsnormen niet gehaald worden.

Daar komt nog iets anders bij. De overheid heeft feitelijk niet de middelen en is vaak ook niet bij machte om eigenhandig de leefbaarheid in wijken en buurten te waarborgen. Dit vraagt ook om inzet van inwoners en organisaties. Wanneer inwoners deze verantwoordelijkheid nemen en hier samen met maatschappelijke organisaties, ondernemers en gemeente aan werken, is de kans vele malen groter dat het leven en wonen in onze wijken voor iedereen plezierig blijft.

### De context van normen

Bij het ontwikkelen, c.q. voorstellen van normen is het zaak om rekenschap te geven van de huidige inzichten binnen een ervaringsgebied. Zo is het voor tal van normen van belang rekenschap te geven van de omgeving waarbinnen de normen functioneren. Zo neemt de beleving van de leefbaarheid – hoe prettig mensen ergens wonen en leven – exponentieel af, wanneer meerdere normen voor leefbaarheid geweld worden aangedaan. Ook kan een slechte score op bijvoorbeeld geluidshinder gecompenseerd worden door de goede contacten of het goed onderhoud van de wijk. Normen voor voorzieningen verschillen voor centra en buitengebieden. Dit zou in feite ook moeten gelden voor geluid. Geluidsoverlast van verkeer en vliegverkeer wordt in buitengebieden als veel storender ervaren dan in een stadscentra.

### Vitaliteit, verbinding en democratie

Het bevorderen van leefbaarheid is een opdracht van de overheid als het om 'harde normen gaat', maar niet perse bij de zachte normen. Dan is er vooral sprake van een gezamenlijke opgave, waarbij het zwaartepunt niet perse bij de overheid ligt. De overheidstaak is op dit vlak er vooral een van verbinding. Bijlage 2 Leefbaarheid en de civil society, gaat hier dieper op in. [\[link naar bijlage 2 Leefbaarheid en de civil society\]](#)





## Leefbaarheid en de civil society

### Bijlage 2

#### Civil society

Inwoners vormen samen de 'burgerlijke samenleving' oftewel de 'civil society'. De verwachtingen die bij de burgerlijke samenleving worden gelegd, zijn de laatste decennia toegenomen. Niet helemaal toevallig is er een relatie met een terugtrekkende overheid en/of een overheid die meer van haar inwoners verwacht.

Daarbij zou een sterke civil society bijdragen aan de vorming van burgerschap, sociale samenhang, het verwerven van hulpbronnen, toename van zelfredzaamheid (of 'samenredzaamheid') en ook (sociale) opvoeding ('de pedagogische civil society').

De civil society is een compensatie voor de tekorten van markt en overheid, c.q. een tegenwicht tegen invasieve invloeden van dezelfde markt en overheid.

Echter: de kracht van de civil society is niet vanzelfsprekend en vraagt bescherming van (ook) de overheid.

#### Drie groepstypes

De civil society bestaat feitelijk uit 3 groepstypes: primaire, secundaire en tertiaire groepen. Al deze groepen staan op zich los van overheid en markt.

##### Primaire groepen

De primaire groepen zijn gezinnen, kennissen, vrienden, buurtgenoten. Deze groepen zijn informeel, persoonlijk en kenmerken zich door face to face contacten.

##### Secundaire groepen

De secundaire groepen zijn meer formeel, maar kenmerken zich wel door directe persoonlijke contacten en hebben een nadrukkelijke relatie met de wensen en behoeften van de groepsleden. Denk hierbij aan verenigingen en vrijwilligerswerk, waarbij besturen kennis hebben van wat leden willen en er veel initiatief van de leden is.

##### Tertiaire groepen

Tertiaire groepen/organisaties zijn nog formeler en kennen minder persoonlijke contacten. Mensen zijn lid, maar hebben niet een grote rol in de activiteiten. Het bestuur staat op afstand en kent de specifieke behoeften van de leden meestal niet. Maatschappelijke organisatie (organisaties zonder winstoogmerk) worden soms gezien als onderdeel van de civil society (als een tertiaire relatie), maar soms ook onderdeel van de overheid, terwijl moderne maatschappelijke organisaties, steeds vaker kenmerken van marktorganisaties krijgen.

#### Overheid: ruimte geven aan secundaire groepen

Volgens de politicoloog Robert Putnam zijn name secundaire groepen van belang voor de vitaliteit van de samenleving. Juist deze relaties dragen bij aan burgerschap, sociale samenhang, zelfredzaamheid en (sociale) opvoeding. De afname van dit type verbanden vermindert, kortom, de vitaliteit van wijken en buurten.

Volgens de politiek filosoof M. Walzer is een sterke civil society niet alleen van belang voor een sterke democratie; ook het omgekeerd is het geval: een sterke civil society vraagt om een krachtige democratie. Ook Putnam wijst erop dat de overheid de vorming van een sterke burgerlijke samenleving kan bevorderen: ze kan de condities creëren die secundaire relaties bevorderen, dat wil zeggen contacten tussen inwoners stimuleren of de autonomie van deze type verbanden faciliteren. Daarbij wordt overigens aangetekend dat lokale buurtinitiatieven hiervoor volgens deze auteur niet voldoende zijn. Deze bieden door hun beperkte karakter niet voldoende ervaring met vragen rondom betrokkenheid en inspraak. De opgave bestaat er hierin dat diverse buurtinitiatieven verbonden worden, bijvoorbeeld doordat gezamenlijk een organisatievorm te kiezen die zorgt voor het verwerven van extra middelen (bronnen) voor de wijk.

Als overheid kunnen we secundaire relaties meer ruimte geven en maatschappelijk organisaties meer dirigeren in de richting van het direct ondersteunen bij vragen en opgaven die inwoners ervaren, waardoor maatschappelijk organisaties eerder het verlangde vormen van de civil society dan van de overheid.

#### Wijkagenda's als vehikel voor verbinden van netwerken

Het participeren in wijkagenda's van groepen van inwoners draagt bij aan de vorming van secundaire groepen. De onderlinge verbinding en samenwerking tussen deze groepen versterkt de burgerlijke samenleving en is daarmee het passende instrument om de leefbaarheid te versterken.



# Over Actielijn 1 'Meten is weten'

## Bijlage 3

### De voordelen van meten

Het heeft tal van voordelen om meer te weten over de leefbaarheid en vitaliteit van onze gemeente en de wijken daarbinnen:

- Deze gegevens maken zichtbaar hoe onze gemeente, onze wijken en buurten ervoor staan, (ook in vergelijking met andere gemeenten) ten aanzien van leefbaarheid en aanverwante zaken zoals veiligheid, gezondheid en sociale cohesie.
- Deze gegevens zijn een mooi startpunt voor gesprekken met inwoners (herkennen zij het beeld, zien zij andere opgaven, hebben zij aanvullende gegevens en inzichten).
- Data over beleving van inwoners maken duidelijk hoe inwoners de leefomgeving beleven.
- Deze gegevens maken het mogelijk gericht beleid maken (maatregelen nemen waar het 't meest nodig is).
- Door te weten welke groepen van inwoners waar mee bezig zijn, kunnen we inwoners veel gericht betrekken bij de ontwikkeling van plannen.
- Aan de hand van data kunnen we ook de effectiviteit van beleid en maatregelen beter bepalen.

### Hulpmiddel

Meten is meten is echter geen doel op zich, maar een hulpmiddel:

- Het helpt een goed beeld te vormen van de situatie in wijken en buurten.
- Het is een mooi startpunt voor samenwerking met inwoners en partners.

### Veel data beschikbaar

Het mooie is dat heel veel data in de vorm van open data beschikbaar zijn. Er is een leefbaarometer, de gezondheidsmonitor, een monitor rondom duurzaamheid, een veiligheidsmonitor. Deze kunnen we al zonder meer hanteren om een beeld te vormen op gemeente- en (vaak ook) op wijkniveau over leefbaarheid, gezondheid, veiligheid, demografische ontwikkelingen, inkomens, inkomensverschillen etc.

Maar er is meer mogelijk en deze mogelijkheden kunnen ons helpen – met inwoners en organisaties – de goede dingen te doen om leefbaarheid te bevorderen:

- De beschikbare data kunnen gecombineerd worden. Hierdoor kunnen we samenhangen ontdekken in onze wijken. Bijvoorbeeld dat eenzaamheid (deels) samenhangt met gebrekkige mobiliteit en armoede. Dit gegeven, samen met wat bekend is uit wetenschappelijk onderzoek, biedt aanknopingspunten voor beleid en productieve samenwerking.
- We kunnen aan open data (eigen) lokale data toevoegen, waardoor we het inzicht in de opgaven van de wijken aanzienlijk kunnen aanscherpen.
- Ons zicht op de groepen (netwerken) van inwoners die in de wijk actief zijn is fragmentarisch, vaak gedateerd en niet voor iedereen (makkelijk) toegankelijk. Door een goed en actueel beeld te hebben van de actieve groepen kan samenwerking met inwoners breder vorm worden gegeven. Dit is bijzonder nuttig als de opgave van het bevorderen van de leefbaarheid samen met inwoners wordt opgepakt.
- De duiding van data over leefbaarheidsaspecten is niet zo makkelijk. Door deze te koppelen aan landelijke en lokale normen, kunnen we veel scherper zien waar de situatie zorgelijk is.
- Door te beschikken over normen is ook mogelijk de effecten van veranderingen in de leefomgeving (woningbouw, aanleg wegen, verplaatsing bedrijven) te relateren aan veranderingen in de (genormeerde) leefbaarheid.

*Wat we al gedaan hebben in het kader van 'Meten is weten'*

### Burgerpanel Gooise Meren Spreekt

We beschikken over het burgerpanel Gooise Meren Spreekt. We hebben dit panel ingezet om te bezien wat inwoners vinden van diverse leefbaarheidsonderwerpen. De resultaten komen uitgebreid aan de orde in bijlage 6. [\[link naar bijlage 6 onderzoek Moventem\]](#) Deze bevindingen vormen de basis van de acties op gemeente breed niveau in actielijn 3 LeefbareGemeente.

### Pilot netwerk- en data-analyse

We hebben daarnaast een pilot uitgevoerd in het kader van eenzaamheid/vitale wijken. Daarbij ging het om in een wijk relevante informatie over eenzaamheid te vergaren. Daarbij is gekeken naar het voorkomen van eenzaamheid en de samenhang met andere factoren. En is gekeken naar de actieve groepen in de wijk.

Deze pilot heeft handvatten opgeleverd om netwerken van inwoners beter in kaart te brengen. Een 2e opbrengst is een instrument (prototype) dat open data van (alle) gemeenten op buurtniveau omvat.

Dit instrument stelt ons in staat om overzicht te krijgen van de opvallende kenmerken van een wijk, hun onderlinge samenhang en hoe deze kenmerken zich verhouden tot kenmerken van vergelijkbare wijken in Nederland.

### Pilot leefbaarheidsnormen

De 2e pilot is uitgevoerd vanuit het speerpunt leefbaarheid, de Omgevingswet en het project BOR-gronden. Bij deze onderwerpen was er de behoefte aan een enigszins geobjectiveerd beeld van de leefbaarheid, en inzicht in wat een verandering in de leefomgeving (toevoegen van extra woningen, de ontwikkeling van een nieuwe wijk) voor effecten heeft op de leefbaarheid.

In de pilot is concreet gekeken naar:

1. het project BOR gronden: welke effecten heeft het toevoegen van extra woningen op die op plek voor de leefbaarheid?
2. de voorzieningen in Muiden: zijn de huidige voorzieningen voldoende als het aantal inwoners van Muiden met 8.000 toeneemt door de nieuwe wijk De Krijgsman
- 3.

Deze pilot moest inzicht opleveren of het werken met leefbaarheidsnormen –ontleend aan wetgeving, beleid, eisen en wensen van inwoners– een bruikbaar hulpmiddel is om zichtbaar te maken welke effecten infrastructurele plannen, woningbouwprogramma's, de aanleg van parken of kleine bossen, etc. hebben op de leefbaarheid en op de leefbaarheidsnormen). De conclusie is dat leefbaarheidsnormen hiertoe een goed hulpmiddel zijn, maar niet de discussie vervangen of ontwikkelingen wenselijk zijn.

## Over Actielijn 2 'Vitale wijken'

### Bijlage 4

#### Sterke 'civil society'

Het doel van het actieprogramma leefbaarheid valt te beschrijven als 'vitalisering door verbinding'. We menen dat we leefbaarheid van onze buurten en wijken het best dienen door te werken aan een sterke 'civil society'. Een krachtige civil society draagt bij aan de vorming van burgerschap, sociale samenhang, het verwerven van hulpbronnen, toename van zelfredzaamheid (of 'samenredzaamheid') en ook (sociale) opvoeding ('de pedagogische civil society').

#### Eigenaarschap is sleutelwoord

Eigenaarschap is het sleutelwoord voor leefbaarheid. Als inwoners zich verantwoordelijk voelen voor de wijze van samenleven in de wijk en zich willen inzetten voor een schone leefomgeving, goede contacten en het helpen van burens, dan dient dit de leefbaarheid. De gemeenten kan dit eigenaarschap stimuleren en faciliteren. Door aandacht te hebben voor de opgaven van de wijk en met inwoners, geholpen door maatschappelijke organisaties, concrete plannen te maken die deze opgaven adresseren.

Het goede nieuws hierbij is dat er al veel in onze wijken en kernen gebeurt. De gemeente kan door het koppelen van diverse partijen aan deze initiatieven zorgen voor verbinding en daarmee voor versnelling van de opgaven. In het spoor vitale wijken staat deze gedachte voorop.

#### Methodiek wijk- en kerngericht werken

De actielijn Vitale wijken wordt uitgevoerd door de aanpak te volgen die in het kader van wijk- en kerngericht werken wordt gepraktiseerd. Dat is tevens de beoogde werkwijze om de betrokkenheid van inwoners bij de wijk te stimuleren die de Omgevingswet vraagt. Het spoor vitale wijken is daarmee niet een op zichzelf staande lijn in het gemeentelijk beleid, het is een hoofdspoor waarlangs zowel leefbaarheid, wijk en kerngericht werken als Omgevingswet voeren.

## Over actielijn 3 Leefbare gemeente

### Bijlage 5

De actielijn 'Leefbare gemeente' betreft de leefbaarheidsaspecten die in de hele gemeente spelen en die een gemeente breed beleid of aanpak vragen. Daarbij kan het gaan om de volgende onderwerpen:

- Wonen (kwaliteit, ruimte, onderhoud)
- Groen (kwaliteit, hoeveelheid, diversiteit, onderhoud)
- Water (kwaliteit, overlast, droogte)
- Voorzieningen (beschikbaarheid, kwaliteit, economie)
- Veiligheid (criminaliteit, overlast, 'orde', handhaving)
- Verkeer/mobiliteit (geluid, parkeren, veiligheid, bereikbaarheid)
- Bewoners (sociale cohesie, contacten, ondersteuning)
- Milieu/gezondheid (lucht, bodem, geluid, hitte, waterkwaliteit)
- Schone omgeving (rommel, hondenpoep)

#### Leefbaarheidsaspecten in beeld

Deze actielijn is er in de eerste plaats op gericht de leefbaarheidsaspecten in beeld te krijgen en te houden, zodat we hiermee rekening mee houden in ons beleid en contacten. Het is de bedoeling dat ons instrumentarium het mogelijk maakt om bij ingrijpende veranderingen de effecten op leefbaarheid mee te wegen.

In de tweede plaats willen we door concentratie op specifieke thema's de komende twee jaar de leefbaarheid in Gooise Meren juist op deze punten verbeteren.

Net als in de actielijn 'Vitale wijken' staat ook hier de samenwerking en betrokkenheid bij de eigen leefomgeving hier voorop. Omdat de thema's die van de wijk en ook van de gemeente veelal overstijgen, is de vorm van samenwerking en betrokkenheid wel anders.

#### Hoe we de thema's 'leefbaarheid' voor het actieplan Leefbaarheid hebben bepaald

Leefbaarheid is veelomvattend. We beschrijven hieronder de acties die we hebben uitgevoerd om de (gemeentebrede) thema's te bepalen die extra acties behoeven.

#### 1. Actie: Analyse coalitieakkoord

- Doel: Politieke wensen/analyses in beeld
- 📅 Uitvoering: MBeleidsadviseur
- 📅 Planning: 2019 (gereed)
- 💶 Kosten: Regulier

#### 2. Actie: Onderzoek beleving leefbaarheid

- Doel: Beleving leefbaarheid in beeld
- 📅 Uitvoering: Moventem i.s.m. klankbordgroep Minder Hinder
- 📅 Planning: 2019 (gereed)
- 💶 Kosten: Budget Doe democratie

#### 3. Actie: Leefbaarheidsfestival

- Doel: Presenteren leefbaarheids-onderzoek. Bepalen op welke thema's inwoners zich willen inzetten in het kader van leefbaarheid
- 📅 Uitvoering: Moventem, beleidsadviseurs, i.s.m. inwoners
- 📅 Planning: 2019 (gereed)
- 💶 Kosten: Budget Ontwikkelen actieplan 2019

#### 4. Actie: Ontwikkeling leefbaarheid

- Doel: Nieuwe ontwikkelingen leefbaarheid in beeld
- 📅 Uitvoering: Beleidsadviseurs
- 📅 Planning: 2019 (gereed)
- 💶 Kosten: Regulier

#### 5. Actie: Vaststellen thema's

- Doel: Een actieplan opstellen dat relevante thema's adresseert waarop die in korte tijd (aanzetten tot) verbeteringen mogelijk zijn
- 📅 Uitvoering: College
- 📅 Planning: 2020
- 💶 Kosten: Regulier

*Water komt (nog) niet voor in de lijstjes van leefbaarheidsaspecten. De gevolgen van klimaatveranderingen (wateroverlast en droogte) treffen ook de leefbaarheid. Een waterhuishouding meer aangepast aan klimaatverandering is kandidaat om op enig moment een niet te negeren leefbaarheidsvraagstuk te worden.*





## Resultaten onderzoek leefbare gemeente Moventem 2019

Bijlage 6

### Woonomgeving

22 % van de inwoners is zeer tevreden over de woonomgeving;  
58 % is tevreden.  
35 % van de inwoners ziet achtergang

### Inwoners waarderen de leefbaarheid van de woonomgeving gemiddeld met een 7.3

68 % heeft weleens te maken met onveilige verkeerssituaties in de buurt  
85 % vindt dat winkels voor dagelijkse boodschappen voldoende dichtbij zijn  
82 % vindt het voldoende groen in de buurt  
77 % vindt dat er weinig tot geen dingen kapot zijn  
61 % vindt de buurt schoon  
61 % vindt de wegen en trottoirs goed begaanbaar  
60 % vindt de bereikbaarheid met het ov goed  
59 % vindt het groen goed onderhouden  
51 % vindt dat er in de buurt voldoende parkeergelegenheid is  
10 % ervaart een tekort aan groen  
18 % vindt de buurt niet schoon  
25 % vindt de begaanbaarheid van wegen en trottoirs onvoldoende  
18 % vindt de bereikbaarheid met ov-onvoldoende  
22% vindt het onderhoud van het groen niet goed  
31 % vindt de parkeergelegenheid onvoldoende

Inwoners van Muiden en Muiderberg zijn met name ontevreden over de bereikbaarheid met het ov

### Overlast in de woonomgeving

52 % vindt geluidsoverlast het grootste (milieu) probleem  
37 % vindt hondenpoep het grootste probleem  
26 % rommel op straat  
22 % slecht onderhoud van wegen en/of groen  
11 % luchtverontreiniging  
7 % aantasting van het groen (te weinig groen)  
6 % geuroverlast  
5 % lichtoverlast  
2 % hoogspanningsleidingen

### Geluidsoverlast

76 % enigszins gehinderd door geluid van buitenaf  
55 % gehinderd  
24 % ernstig gehinderd

Verkeer op lokale wegen: 48 % enigszins; 31 % gehinderd; 13 % ernstig gehinderd

Snelwegen: 31 %; 20 %; 10 %

Treinen: 22 %; 11 %; 4 %

Vliegtuigen: 60 %; 40 %; 20 %

Bedrijven/industrie: 15 %; 8 %; 3 %

Vrachtverkeer: 37 %; 22 %; 10 %



In Muiderberg en het Naarderwoonbos is er een toename van de overlast van snelwegen. In Muiden wordt zowel toename als afname gerapporteerd.

Muiden en Muiderberg hebben het meest last van vliegverkeer (resp. 48 en 40 % ervaart ernstige hinder). De overlast van vliegtuigen neemt toe.

### Luchtverontreiniging

36 % enigszins gehinderd door luchtverontreiniging  
25 % gehinderd  
13 % ernstig gehinderd

De bronnen van de slechte lucht zijn name wegverkeer en luchtverkeer.

### Slaapverstoring

50 % enigszins verstoord  
30 % verstoord  
12 % ernstig verstoord

De bronnen van de verstoring zijn met name vliegtuigen en wegverkeer.

### Schiphol

Een meerderheid van de inwoners staat positief tegenover Schiphol en meent dat Schiphol van waarde is voor de Regio. Er zijn bij een meerderheid zorgen over de gevolgen voor het klimaat. Een meerderheid is niet positief over groei van Schiphol.



## Leefbaarheid in het coalitieakkoord Bijlage 7

Tekst uit coalitieakkoord Gooise Meren 2019– 2022: Veilig, duurzaam, sociaal, veilig en vitaal

### Kwaliteit van de leefomgeving

Gooise Meren is een groene, duurzame gemeente met een rijke cultuurhistorie, ingeklemd in de drukte van de steden Utrecht, Amsterdam en Almere. De kwaliteit van de leefomgeving is hoog, maar staat wel onder druk. De toename van vliegverkeer boven onze gemeente, de intensivering van het wegverkeer, het drukker wordende spoor zijn voor ons punten van zorg. De afgelopen periode hebben diverse bewonersgroepen bij de gemeente aandacht gevraagd voor met name de overlast van vliegverkeer, het spoor en de A1. We nemen deze zorgen zeer serieus. De gevolgen van bijvoorbeeld geluidsoverlast zijn ernstig (slaapverstoring, oververmoeidheid, lichamelijke klachten). Daarom is het bewaken van de kwaliteit van de leefomgeving voor ons een speerpunt. We zullen door zelf maatregelen te treffen het nodige doen om de kwaliteit van de leefomgeving te bewaken. We weren zwaar vrachtverkeer door onze gemeente, we maken de historische kernen Muiden en Naarden–Vesting autoluw, kiezen voor beplanting die fijnstof absorbeert, passen geluidsarme wegverharding toe en vergroenen onze gemeente. We kijken ook naar het handelen van onze inwoners. We vragen bijvoorbeeld aandacht voor houtrook, vanwege de nadelige effecten op de luchtkwaliteit. Met de platforms en preventieverenigingen voeren we open gesprekken over de ervaren aantasting van de kwaliteit van de leefomgeving. We zorgen in overleg met onze ondernemers ervoor dat ook onze bedrijfsterreinen optimaal voldoen aan hedendaagse milieueisen.

Veiligheid is een wezenlijk onderdeel van de (ervaren) kwaliteit van de leefomgeving. Het bewaken en bevorderen van (het gevoel van) veiligheid is een vanzelfsprekend onderdeel van wijk- en kerngericht werken en de samenwerking met organisaties.

Voor het aanpakken van een belangrijk deel van de overlast hebben we als gemeente geen bevoegdheid. We vragen bij de bevoegde instanties voortdurend aandacht voor deze last. Dit doen we onder meer door het goed documenteren van de ervaren overlast. We zullen waar er een vermoeden is dat er normen worden overtreden, aandringen op metingen of zo mogelijk zelf metingen (laten) verrichten. We blijven in gesprek met private partners als Schiphol, ProRail, NS, Rijkswaterstaat en andere medeoverheden.

- In 2018 komen we met het Actieplan geluid.
- We gaan een toetsingskader vergunningen industrie en bedrijvigheid opstellen, zodat bij aanvragen voor uitbreiding of toevoeging industrie/ bedrijvigheid een toets op leefbaarheid kan plaatsvinden.
- We kaarten als lid van de Omgevingsraad Schiphol (Regioforum) de ervaren overlast van vliegverkeer in onze gemeente aan en brengen samen met de klankbordgroep een voorstel voor hinder beperkende maatregelen in.
- Nulmeting geluidsoverlast van het spoor bij 80 km per uur en onderzoek geluidsoverlast bij 130 km per uur.
- We zetten ons in om met een combinatie van (energie)subsidies en crowd funding geluidsschermen te realiseren langs de A1 en A6.
- Meer aandacht voor naleving Wet Milieubeheer in het bijzonder de Wet Geluidhinder.





## Acties Leefbaarheid in het college uitvoeringsprogramma 2019 – 2022 Bijlage 8

In het College Uitvoeringsprogramma 2019 – 2022 zijn de volgende activiteiten opgenomen die direct gerelateerd zijn aan leefbaarheid.

### Toelichting:

- De onderdelen met een ! worden in dit actieplan geadresseerd, of zijn inmiddels uitgevoerd.
- De met # onderscheiden onderdelen krijgen elders vorm (mobiliteitsplan, doe-democratie, Plannen BORG, economie).
- De onderdelen die nog geen thuis hebben gevonden, markeren we met een ?. Dit betekent dat ze om moverende reden worden heroverwogen of nog geadresseerd moeten worden.

### Vernieuwend samenwerken

- Buurtgesprekken voeren met moeilijk bereikbare inwonersgroepen (2019 – 2022), zodat we weten wat hun wensen zijn en zij mee praten over ontwikkelingen etc., in de wijk (!);
- Inwonerpanel 2 per jaar inzetten om inwoners polsen (!);
- Participatie trajecten Omgevingswet, zodat we zich hebben op de beleefde omgevingskwaliteit en de wensen voor de wijk (!);
- Lokaal overleg met politie en sociale partners. In 2020 – 2022 koppelen we dit overleg aan actieagenda en wijkagenda's (!);
- Wijk- en kerngericht werken versterken en inbedden in de organisatie (uitvoering plan Planterra) (!)
- Pilot wijkvisie met wijkbegroting (2019 voorbereiden; 2020 – 2022 uitwerken) (!)
- Met schakelplaatsen/sleutelfiguren plannen maken ten behoeve van welzijn (!)
- Doorontwikkeling buurtplatforms, dorps- en stadsraad (#)
- Buurtpreventieverenigingen stimuleren een platformfunctie te vervullen (#)
- Initiatieven tafel in de wijk (#)
- Right to challenge/right to bid uitwerken (#)
- Wijktafels: bespreken lopende en komende initiatieven (2020 – 2022: wijktafels in de wijk) (!/#)
- Digitaal initiatievenplatform: info uitwisselen over initiatieven (2019 verkenning 2020 – 2022 platform actief) (!/#)

### Kwaliteit van de leefomgeving

- Meting leefbaarheid: ervaring in beeld (!)
- Cijfers op een rij: geluid, luchtkwaliteit, bodemkwaliteit (meten als hiertoe aanleiding is) (#)
- Belangenbehartiging verdiept spoor, A1, Schiphol (in regionaal verband; leefbaarheid en mobiliteit als invalshoek) (!)
- Normstelling in het kader van actieplan geluid (2020 – 2022 uitvoering actieplan geluid) (!)
- Verkennen leefbaarheidstoets voor industrie en bedrijvigheid (2020 verkenning; 2021 leefbaarheid toets ontwikkelen) (!)

### Actieplan leefbaarheid

- Actieplan leefbaarheid opstellen (opstellen 2019 – 2020; 2020 – 2021 uitvoering) (!)
- Inzet deskundigheid geluid en andere aspecten leefbaarheid (!)
- Historische centra Muiden en Naarder Vesting autoluw (onderzoek naar draagvlak in Muiden en Naarden, 2020 – 2021) (! /#)



- Overslagstations (onderzoek naar overslagstations in de regio en naar de routing van vrachtverkeer, 2021) (!/#)
- Verkeersveiligheid bevorderen: beschikbaar actuele ongevallencijfers, veilig verkeersgedrag van fietsers; verkeersveiligheid rond scholen en schoolroutes etc.) (#)
- Inspelen op acute knelpunten in de wijk (b.v. belijning in onveilige situaties, aanplanten groen, verbeteren toegankelijkheid) (!)

#### **Economisch vitaal**

- Realiseren centrummanagement in alle kernen (#)

#### **Kwaliteit in de buitenruimte**

- Beheer buitenruimte op goede niveau (2019 – 2022) (#)
- Stimuleren initiatieven en zelfbeheer van inwoners (2019 – 2022) (!/#)
- Een groene gemeente nog groener: groenstructuur in beeld (2019) (!/#)
- Oog voor groen cultuurhistorisch erfgoed (pilot 2019) (!/#)
- Versterking groenbestand, samen met inwoners (2019 – 2022) (!/#)
- Actuele lijst waardevolle bomen (2019) (!/#)
- Duurzaam onderhoud groen (geen chemische bestrijdingsmiddelen) (2019 – 2022) (!/#)
- Inwoners informeren over klimaatverandering en klimaatbestendig bouwen en inrichten (2019 – 2022) (!/#)
- Vergroten biodiversiteit, Meer bloembollen en voor insecten aantrekkelijke planten (2019 – 2022) (!/#)
- Stimuleren tot ontharden, groenen daken, plaatsen regenton en afkoppelen riool (2019 – 2022) (!/#)
- Toegankelijke buitenruimte voor mensen met een beperking (2019) (#)

#### **Preventie/sterke sociale basis (!)**

- Elk kern heeft een levendig buurthuis (#)
- Ondersteunen van initiatieven voor ontmoetingsplekken (b.v. buurtkader in Muiden en Muiderberg) (#)
- Versterken van de vrijwillige inzet in Gooise Meren (#)
- Aandacht voor eenzaamheid, Werken aan netwerken. Stimuleren ontmoeting en contacten (#)
- Verbinden door uitvoering experiment en vernieuwende werkwijze (pilot eenzaamheid, vitale wijken) (!/#)
- Rookvrije kind-omgeving (speelplaatsen etc.) (#)

#### **Veiligheid**

- Stimuleren bewonersparticipatie. Betrekken bewoners en ondernemers t.b.v. het veilig maken van de omgeving (#)
- Integraal lokaal overleg in alle kernen met politie en sociale partners (#)
- Boa's beschikbaar in de avonduren voor handhaving van verschillende soorten van overlast (#)